

Pünkösöd vigíliája

Jn 7,37–39

„Aki szomjazik...”

Ez a néhány mondat számunkra ismeretlen szertartás, a vízkiöntés keretében hangzott el. A lombsátrak ünnepi szertartásának részeként a pap vizet merített a Siloe forrásból, körmenetben bevitte a jeruzsálemi templomba, és az oltárra öntötte. Ez a szimbolikus szertartás a 78. zsoltár 18. verse alapján jelképezte azt a különös kegyelmi és szellemi hatást, ami a templomból árad ki (vö. Ez 47,1–12; Zak 13,1). Jézus látta ezt a szertartást, és a fenti szavakkal kommentálta. Jézus adja a Szentlelket. A szöveg többszörös képi nyelvet használ. A szertartás kapcsán kijelentését a 37–38. vers tartalmazza, a 39. versben már az evangélista magyarázza Jézus szavait. Az evangélista a lelki jelenségek sorrendjére figyelmeztet. Jézus nyilvános működése után Lukács Apostolok Cselekedeteiben olvashatunk arról a pünkösdi eseményről, amelyben a jeruzsálemi közösség részesült. Történeti időben ez a kijelentés megelőzi a lélek kiáradásának eseményét a közösség életében. János arról tanúskodik, hogy Jézus a lombsátrak ünnepén tett templomi látogatása kapcsán már megemlítette ezt a témát. Igaz, erre a mondatra nem minden evangélista figyelt föl, és rögzítette.

Megszoktuk, hogy az emberi írásbeli és szóbeli kommunikáció szavakkal történik. Az Isten Igéjének rögzítése, az ősatyák vallási élményének leírása által összeállt egy irodalom, amely az olvasással meghosszabbította az emlékezetet, továbbá közvetítette a prófétai és az imaélményeket is. A szó azonban csak közvetítő, a nyelvi változások és az időbeli távolság miatt könnyen félre is érthető. A pátriárkák Isten-élményét a Szentírás úgy közvetítette, hogy az olvasótól el is távolította. Jézus tudja, hogy az Isten-kapcsolat élénkítése csak akkor lehetséges, ha a nehézkes nyelvi kommunikáció mellett létrejönnek az átélésen alapuló közvetlen élmények. Ezt segítik a szimbolikus templomi szertartások, például a vízkiöntés. A folyóvízből keletkezett gőz Isten lelkének közvetítését képileg is bemutatta.

Amikor Jézus ezt a szertartási jelenséget magyarázza, felhívást és üzenetet közvetít. Felszólítja tanítványait, hogy hozzá hasonlóan lépjenek közvetlen kapcsolatba Istennel. Másrészt közli, hogy működésének célja ennek a kapcsolatnak a megteremtése a hívó és

Isten között. Ez a közvetlen Isten-kapcsolat átalakítja az egész embert. Olyan erőt szabadít fel benne, amelyről nem is álmodott. Ezt az „élő víz forrás” képével szemlélteti Jézus. Kérdés, hogy az így átalakult ember tud-e mások számára közvetlen Isten-kapcsolatot generálni, vagy az csak Jézuson keresztül lehetséges. Úgy tűnik, az evangélista az utóbbit hangsúlyozza.

Az Evangélium néhány sora rámutat az óriási különbségre a vallási szakértő tanult tudása és a mélyen vallásos ember tapasztalata között. Az egyik ember kívülről beszél bizonyos vallási jelenségekről, a másik vallási jelenségek hatása alatt áll, és az a célja, hogy mások is azok hatása alá kerüljenek. Lehet egy szöveget elszavalni és elimádkozni. Lehet a zsoltárokat előadni és a zsoltárok nyelvén imádkozni. Ez alapvetően lelki változás dolga. Az igazán mélyen átélt ima Isten lelkét közvetíti számunkra, nem szöveget memorizál, hanem lelkünkben idéz elő szemléletbeli változást. Jézus azért megy a templomba, hogy megmutassa, erre a lelki változásra minden tanítványa képes, ha azt teszi, mint ő. Mély, bensőséges kapcsolatot épít ki az Atyával, szeretetteljes kapcsolatot, mely még a halál borzalmaiban is működik, és az egyedüllét félelmét is megszünteti. Azt, hogy miről beszélt Jézus, a tanítványok csak pünkösöd után értették meg és élték át. Fontosnak tartotta viszont, hogy olyanról is beszéljen, amit csak jóval később értenek meg követői.